

נטר בי דרי = שומר הגרנות. שנתגן היה לעשות כל זני הנקטה גנון אחר, זה גנדין וזה גניסן, וממנו שומר. ונסיחא אפילו רבי מודה.

משנה המביא את העצים חייב — דלי לכו אמרו, קמח לא עזי מני.

גמרא צבתא = צב, *עוללי"ט. גזוזא = קוליס.

תוספות

ופסק הלכה כרבי שמעון דאמר אכלה פירות גמורין כי — פירוש רבינו חננאל: מדמכא פשיטא לן בפרק "עיריה" בכתובות (נא,א), דכל העומד לגזוז כגזוז דמי לענין בעל חוב דלא טריף לחו, אף על גב דפלוגתא לענין שובתה בפרק "שבתה דהיינו" (שבועות מג,א) ענינים העומדים ליצרני אינו כבצורות זמנין אי אלי **המגיד** שדה חבירו וכו' — אטורא למיתנייא, או למסתמא דלא כרבי, או לאשמעינן דאפילו רבי מודה בהא, כדמפרש בגמרא.

לבתה הרוח כולן פטורין — פירוש רבינו יצחק: דברוח מצויה איירי, כדמשמע בגמרא דסתם ליבוי דרוח מייירי ברוח מצויה, מדפריך עלה דברייא: וליהו כזורה ורוח מסייעו, ואי ברוח שאין מצויה — הא לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה. ואם האמר: כיון דמתלבה ברוח מצויה — יתחייב האחרון של הנחת עצים (ואור), דבכל דוכתי אשכחן שמתחייב לענין אש בשכחל להוקיע ברוח מצויה, כגון אבנו וסכיננו ומשאו שנתחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והויקו, וכופי קמת חבירו בני דחליקה דמטיא ליה ברוח מצויה: ואין לחלק משום דבהנהו אין מחוסר אלא הולכת האש בעלמא על ידי רוח מצויה, אבל כאן מחוסר ליבוי ואין שם אש עליו, ולא קרינא ביח המבעיר את המערה. דהא בפרק קמא (ט,ב), אמר: חילת כמה דשביק ליה מעמיא עמיא ואוליא, אף על פי שמתנדדת בטלטולו מעמיא עמיא ואוליא. הא אם

דרכה לחולבת על ידי נדנדו של חרש המטלטלה — היה המוסר לו חייב. הכא נמי יהיה האחרון חייב, אף על פי שמחוסר ליבוי! ויש לומר: דלבתו הרוח דמתנתין קאי א"ב אחר וליבא", דהשתא הוי ליבה וליבתה הרוח, כברייתא דגמרא. וכן משמע לישנא ד"כולי". ובאין בליבוי כדי ללבות, ולא ברוח בני עצמו כדי ללבות, כמו שאפרש בגמרא. ובחנם דחק לפרש ד"ליביתו הרוח" היינו "ליבה וליבתו הרוח", אלא נראה לפרש: ד"ליבתו הרוח" — היינו שליבתה הרוח בני עצמו ברוח שאין מצויה. "ליבה וליבתו הרוח" בגמרא — בין שקים בין אין מצויה, וכגון שקודם ליבוי כבר בא הרוח, שליבתו לבסוף איזה רוח שהיה. דמאחר שבא כבר — כך לי שאינו מצויה כמצויה. וכן משמע מתוך תירושו של רבא, שתייר: כגון שליבה ברוח מצויה וליבתו הרוח ברוח שאינה מצויה, מכלל דמעיקרא סלקא דעתך שמעיקרא אלא הרוח שלכספו ליבה. וכן משמע בירושלמי דמתניתין איירי ברוח שאינה מצויה. דגרסינן התם: לבתו הרוח — כולן פטורין. תמן אמרין ברוח של אוסוסים, אבל ברוח שהעולם מתנהג בו — חייב. רבי יוחנן ריש לקיש תרוייהו אמרי:

נחת רוח עשיתי לבעלי אבל לא התכוונתי לוותר באמת על זכותי, ועדיין השעבוד קיים, אתם התובעים מה לכם עלי. **ופסק** רב הלכתא (הלכה) כר שמעון, כי הא דתנן נמו וז ששנינו במשנתנו, ר' שמעון אומר: אכלה פירות גמורין — משלמת פירות גמורין, אם אכלה סאה — סאה, אם אכלה סאתים — משלמת סאתים.

ב משנה המגדיש (עושה בתוך שדה חבירו שלא ברשות בעל השדה, ואכלתו כהמתו של בעל השדה את פירות התבואה — פטור בעל השדה, ואם הוזהק בהן על ידי אכילתה — בעל הגדיש חייב, ואולם אם הגדיש ברשות — הרי בעל השדה חייב בנזק שאירע לתבואה. **ג גמרא** ומכריזים: לימא תנן (האם נאמר ששנינו משנה) שלא כשיטת רבי, דאי (שארם) כשיטת רבי, האמר (הרי אמר): מי שנתן לחבירו רשות להכניס דבר'מה לחצירו, אינו חייב באחריותו עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור, וכאן הרי לא קיבל עליו לשמור! אמר רב פפא: הכא בנזק כי דרי עסקינן (כאן בשומר הגרנות עוסקים אנו). שאנשים מכניסים את תבואתם לרשותו על מנת שישמור עליה. שכיין דאמר ליה (ש'אומר לן) השומר לבעל התבואה: "עילי (הכנס) וגדישי". הרי זה כמי שאומר לו "עילי ואנטר (הכנס ואשמור) לך" הוא זה.

ד משנה השולח את חבירו (אש) ביד חרש שוטה וקטן שאינם בני דעת ואינם אחראים למעשיהם, אם נגרם על ידי כך נזק — פטור בדיני אדם והרי הוא עצמו לא עשה מעשה, וחייב בדיני שמים שהרי מבחינה מוסרית יש עליו אחריות. שלה ביד פקח וגרם שריפה — השליח הפקח חייב, שאין שלחה לדבר עבירה. ועוד לענין אחריות על בעירה: אם אחד הביא את האור (האש) ואחריו אחד הביא את העצים ומתוך כך יצאה האש והזיקה — המביא את העצים חייב. ולהיפך, אחד הביא את העצים ואחריו אחד הביא את האור — המביא את האור חייב, שהאחרון הגורם לשריפה הוא שהי"ב. בא אחר וליבה את האש ומתוך כך יצאה האש והזיקה — המלבה חייב, שהוא האחרון שגרם. ליבתה הרוח את האש — כולן פטורין שהרי הקודמים לא עשו בעצמם את הנזק.

ה גמרא אמר ריש לקיש משמיה (משמון) של חזקיה: לא שנו שהמשלה את האש ביד חרש שוטה וקטן פטור אלא שמסר לו גחלת וליבה אותה החרש עצמו, אבל אם מסר לו שמה — חייב, מאי טעמא (מה טעם הדבר)? מעשיו לא המשלה הם גרמו לו במשירין שהיא דליקה. ור' יוחנן אמר: אפילו מסר לו שלהבת — פטור, מאי טעמא (מה טעם הדבר)? צבתא (אחזתו) של החרש גרמה לו, שהרי סתם שלהבת אינה גורמת דליקה, והמשלה את החרש לא מחייב (חייב) בנזקים שגרם עד שימסרו לו גזוזא (ננפסין) חייב.

מחמת שהחליקה וכדומה — חייב בעל הגדיש לשלם. אבל אם אכלה הבתמה והזיקה מחמת אכילתה — בעל הגדיש פטור. (רמב"ם שם פי"ג ה"טו. ש"ע שם שצ"ד.) **הגדיש ברשות** מי שהגדיש ברשות בעל הבית השומר את הגרנות, אף שלא פירש בעל הבית שמקבל עליו לשמור — הרי זה חייב באחריות על נזקים שאירעו לגדיש זה על ידי בהמתו של בעל השדה. (רמב"ם שם. ש"ע שם.) **השולח את הבערה ביד חרש וכו'** השולח את הבערה ביד מי שאינו בני דעת — פטור מדיני אדם וחיוב בדיני שמים. (רמב"ם שם פ"ד ה"ה. ש"ע שם ת"ח. ז.) **שלה ביד פקח** שלה אש ביד פקח וגרמה לנזק — הפיקח השליח חייב. והשולח פטור. (רמב"ם שם ה"ז. ש"ע שם ט"ף ח.) **אחד הביא את האור וכו'** הביא אדם אתר את האש ואחר כך בא אחר הביא עצים ונצתה שריפה ממתמם — המביא את העצים חייב. ואם הביא אחר עצים ואחריו בא אחר והביא אש — המביא את האש חייב. (רמב"ם שם ה"ז. ש"ע שם ט"ף ט.) **בא אחר וליבה** אף שהיו עצים ואש ודלקת בהם, אם לא היתה האש מתלבה מאליה, ובא אחר וליבה — חייב. (רמב"ם שם. ש"ע שם.)

ליבתה הרוח כולן פטורין המלבה את האש ובאה רוח שאינה מצויה וליבתה אותו שאינה מצויה — המביא את האש ובאה רוח שאינה מצויה וליבתה אותם שניהם פטורין. (רמב"ם שם פי"ג ה"טו.) או שנשבה כבר באותו מקום הרוח שאינה מצויה — האחרון חייב (ע"פ המ"מ). (רמב"ם שם. ש"ע שם.) **שמוט לו גחלת** המוסר אש ביד מי שאינו בני דעת, אם מסר לו גחלת וליבה אותה זה שאינו בני דעת — המשלה פטור מדיני אדם. אבל אם מסר בידו שלהבת — המשלה חייב, שמעשיו הם שגרמו לכן. וכדברי חזקיה שהיה רבו של ר' יוחנן. (רמב"ם שם ה"ה. ש"ע שם ט"ף ז.)

מסורת הש"ס
ה. ראה מכלילא דרשב"י שמוט כב, ד.
ו. ירושלמי ב"ק פ"ה ה"ד.
והא ב"ק מ"ב. ביצה מ"א. ב"מ פ"א.
ז. ב"ק שם. ביצה שם. ב"מ שם.
ח. ב"ק כ"ב.
ט. קדושין מ"ב.
י. ראה מכלילא דרשב"י שמוט כב, ה.
יא. ראה שם.
יב. (כל הענין) ב"ק ט"ב. כ"ב. ירושלמי ב"ק פ"ו ה"ד.

גרסות
המגדיש בתוך בירושלמי: **המגדיש לתוך**.
לימא תנן דלא כרבי יש בכתיב: **לימא תנן סתמא דלא כרבי**.
פטור בדיני אדם יש בירושלמי ובכתיב: **פטור מדיני אדם**.
הביא את האור בירושלמי: **הביא את האש**.
ליבתה הרוח יש בכתיב: **אם ליבתה הרוח** ובירושלמי ועוד: **ליבתה הרוח**.
מעשיו קא גרמו לו יש בכתיב: **מעשיו דזידיה קא גרמו**.
גרמה לו ולא מחייב עד בכתיב: **קא גריס עד דמסרי ליה גזוזא**.

לשון
גזוזא
מקור המלה הוא כנראה מפרסית *gaza* שמשמעה — מטה, שבט, זמורה. ומכאן שמשושה בשלשון חז"ל הכוללת גם מקלות וענפים קצוצים, קורות וכיוצא בהם.

*סוללי"ש מן הגרפתית tenails — מלקחים, צבת.

סלתא [עצים דקים]. **שרגא** [נר]. **דההוא** [שבוח] **ודאי** המעשה ידידיה [שלו של המשלה] הם שגרמו לשריפה.

א **ניינו** במשנה: **שלח ביד פקח** — הפקח חייב וכו', בא אחר לייבה — המלכה חייב. אמר רב נחמן בר יצחק: מאן דתני נמי

ששונה] בנוסה המשנה "ליבה" לא **משתבש** [טועה], **ומאן דתני** [ומי ששונה] "ניבה" לא **משתבש** [טועה]. ומוכיח שלשתי המלים יש משמע של הפחת אש. **מאן דתני נמי** [ששונה] "ליבה" לא **משתבש** [טועה]. **דכתבי** [שנאמר]: "בלבת אש" (שמות ג, ב), **ומאן דתני נמי** [ששונה] "ניבה" לא **משתבש** [טועה] **דכתבי** [שנאמר]: "בורא ניב שפתים" (ישעיה נ, יט) כלומר דבר היוצא מן השפתים, אורי, וכן הוא לביבו האש, הנעשה על ידי הפחת אורי באש.

ב **ניינו** במשנה שאם **בלתה הרוח** — **כולן פטורין**. ומשמע — אף מי שליבה את האש עם הרוח. ובפירוט הדברים מביאים ברייתא, **תני רבנן** [שנו חכמים]: **ליבה** הוא ולבתה הרוח, **אם יש בלבויו בלבד כדי ללבותה** — **הייב בנוקי האש**, שהרי הרוח היתה רק מסייעת וגם בלעדיה היה די בליבוי. **ואם לאו** שאין לביבוי מספיק — **פטור**. ושואלים: **אמאי** [מדוע] **יהא פטור** אם אין בליבוי כדי ללבותה? **לידווי** [שהיא] זה כזורה הבואה בשבת ורוח מסייעת, שהייב על כך משום מלאכה בשבת אף על פי שהרוח מסייעת לו ובלעדיה לא היה זורה התבואה: **אמר אביי**: **הכא במאי עסקינן** [כאן במה אנו עוסקים] **כגון שליבה** הוא מצד אחד, ולבתו הרוח מצד אחר והלכה שריפה עם הרוח, שנמצא שלא לביבוי הוא שגרם לשריפה, ולכן הוא פטור. **רבא אמר**: כגון מדובר **כגון שליבה** הוא ברוח מצויה ולא היה לביבוי זה כדי ללבות האש ולהבעיר, ולבתו הרוח ברוח שאינה מצויה ופטור, שכן לא היה לו להעלות על דעתו שכן יהיה. **ר' ירמיה אמר**: כגון מדובר **כגון דצמרה צמורי** [שרק נפח מעט על האש]. ואין זה לביבוי גמור.

רב אשי אמר: **כי אמרינן** [כאשר אנו אומרים] שהייב זורה ורוח **מסייעתו** — **הני מילי** [דברים אלה] אמורים דווקא לענין שבת, שבענין שבת כלל הוא שמלאכת מחשבת אסרה תורה, ואין הדבר תלוי בטיבה או בגודלה של המלאכה, כי אם בצד היצירה והמחשבה שלו. **אבל הכא** [כאן] **בדוקים גרמא בעלמא** [גורם בלבד] הוא, וגרמא **בנוקין פטור** כל עוד לא עשה מעשה גמור.

ג **משנה** השולח את הבערה, ואכלה האש עצים או אבנים או עפר שנתלקלו על ידי השריפה — הרי זה חייב, שנאמר:

סלתא = עיס קקים. ניבה — כאלס מדנר — מנענע שפתיו, ורוח יואל, ליהוי כזורה — דחייב משום מלאכה בשבת, אף על פי שהרוח מסייעתו כשהוא מגביה המנואה ברוחם שקורין *פליי"א. מצד אחר — דלא אכתי איהו. כגון שליבה ברוח מצויה — כשהמחיל לננות לא היתה הרוח נושבת בחוקה, ולא היה מנעני בכך.

ולחפה רוח שאינה מנייה ולנמו, דמילתא דלא סליק אלדעתא הוא. אלג זורה לענין שבת כגון לה ברוח מנייה, ולהכי איכין. צמרה צמורי — לון חיטתא למירמחא (שבת סו"א), = חממיות. כלומר: שלא נפח מנע אלג חממיות, כדרך המתחמם גשמימו את ידיו, לזון זה לייבו כלל. מלאכת מחשבת — תקיימה מחשבתו, דניחא ליה ברוח מסייעתו.

משנה או עפר — למה נירו ותמלקת.

תוספות

ליבה ולבתה הרוח אם יש בליבוי כדי ללבות חייב ואם לאו פטור — בשאין ברוח בפני עצמו כדי ללבות מיירי. דאי בשיש בו כדי ללבות — אפילו בליבוי המלכה כשיש ללבות, למה יתחייב? דבלאו איהו נמי היה הולך ומויק. אלא ודאי כשאין ברוח כדי ללבות מיירי, ולכן כשיש בליבוי כדי ללבות — חייב המלכה, כי הוא עשה הכל. דהוה ליה כמו זה יכול וזה אינו יכול, דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו משם בפרק "ההצנע" (שבת צ"ג, א). ואם אין בליבוי כדי ללבות, אף על פי שגם ברוח אין כדי ללבות — פטור, דלא מחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוח או דבר אחר, שיכול להזיק ברוח מצויה אחר גמור המעשה שלו. דהכי משמע "המבגיר את הבערה" — שבפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוח מצויה. ולכן כאן פטור, דבלאו לביבו לא היתה יכולה להזיק, והליבוי דחיינו גמור עשיתה לא עשה המלכה בפני עצמו. ופרקי: אמאי פטור? ליהוי כשעושה הליבוי על ידי סיוע הרוח כאילו עשאה בפני עצמו, כמו לענין שבת דחשיב זורה ורוח מסייעתו כעושה בפני עצמו; ומשני אביי: הכא במאי עסקינן — כגון שליבה מצד אחד. שבענין זה אין דרך הרוח לסייע, ולכן, כי מתרמי שנסתייע בליבוי הרוח — פטור, דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שצטרף לביבו הרוח עם ליבוי, דלא שכח שיצטרפו, ולא הוה ליה להזהר בכך יותר מברוח שאין מצויה, כך מירש רבינו יצחק. ועוד יש לפרש: כגון שליבה מצד אחד — שאין בליבוי פטור כל המדורה, ולא ברוח. אלא צד אחד דמדורה ליבה הוא, וצד אחר ליבה הרוח. ואם לא היתה המדורה מתלבה כי אם מצד אחד — היה הולך ויכה, מחמת שהוא מועט. ומחמת שהאשות מתחברות יחד — מתגלת האש ומוקת. ולא דמי השתא לזורה ורוח מסייעתו, דמה שליבה לא טייע הרוח כלום.

רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה וליבתה הרוח ברוח שאין מצויה — חייב, דחשיב כאילו עושה הכל בפני עצמו. ואם לאו, שאין בליבוי בהדי רוח מצויה כדי ללבות, אלא על ידי רוח שאין מצויה מסייעתו — נעשה המלכה פטור, דברוח שאינה מצויה לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה.

רבי זירא אמר כגון דצמרה צמורי — לא נפח באור כענין נשיבת הרוח, אלא חום הבל פיו הוציא על האור ללבותו. והכי קאמר: אם יש בליבוי בפני עצמו כדי ללבות — חייב, ואם לאו — פטור, אף על פי שבסיוע הרוח מלכה. דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שתצטרף נשיבת הרוח לצימור שלו, ויסייעו על ידה ללבות. דלא שכח שתצטרף נשיבת הרוח עם הצימור לסייע, כי הם מקלקלים זה את זה, אף על פי ששניהם מצד אחד, כי הצימור חם והרוח קר. **רב** אשי אמר כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו הני מילי לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה — וכשגורם לזורה, הרוח המסייעתו הוי מלאכת מחשבת, ולהכי חייב בגרמת זרייה זו. אבל עושה מעשה של זרייה בפני עצמו לא אקרי (זורה), לכן הכא לא מקרי מבעיר אלא גורם, והתורה לא חייבה אלא מבגיר ולא הגורם (אלא) הבערה על ידי רוח המסייעתו. ולהכי חשיבא הא גרמא לענין האש ככל שאר גרמות, דקיימא לן: גרמא בנוקין פטור. ומר בר רב אשי דפרקי גבי רקתא ב"לא יחפור" (בבא בתרא כ"א), מאי שגא מזורח ורוח מסייעתו — מצי סבר כרב אשי דבא, דהתם לענין חיוב הרחקה חשיב גריד דליה, וערין להרחיק. ואפילו רבי יוסי כמו הרחקת סולם מהשוהב חשיב גריד דליה לענין הרחקה, אף על פי דלא חשיב ליה התם אלא גרמא, דפטור מתשלומין — מכל מקום אסור, וצריך להרחיק. וגף היוצא מתחת הפטיש, דחשיב מויק — משום דניחא ליה דתיזיל, ומכה בכח כל כך שאחר גמר כחו יויק ברוח מצויה. וכך משני ב"לא יחפור". ולא רצה להעמיד שמכה כל כך בכח עד שמויק בכח אדם לכדו בלא רוח — דאם כן לא הוה תני לה גבי נווקין דאש, אלא גבי נווקין דאדם.

והכא גרמא בנוקין — מתוך כך נראה דאם שנים הביאו עצים ואור וליבו שניהם, ואין בכל אחד כדי ללבות — פטור. ותימה הוא.

מסורת הש"ס

- א. ירושלמי ביק פ"ו ה"ד. וראה תוספתא ביק פ"ו כב. מכלילת דרש"י שנות כב, ג.
- ב. תוספתא שם. מכלילת דרש"י שם.
- ג. ב"ב כ"א (ע"יש). וראה ירושלמי שבת פ"ו ה"ב.
- ד. ראה ירושלמי ב"ק שם ה"ד.
- ה. ב"ק כ"ב, (ושם סומנו מקבילות).

לשון

שרגא מלה זו במשמעות נר היא ארמית, והושאלה גם לעברית לש"ח (סירא) וגם לפורסית בצורה sirdy. **צמורה צמורי** הפועל "צמור" בארמית עניינו לחמם. ומכאן הושאל גם לעברית כגון במלה "צמורמות" שיקר משמעה קדחת (והצורת הגובה של ועידה). ולעניינו מדובר כשמלכה את האש לא בנשיפה חזקה אלא מוטט מעט, כמי שמחמם דבר ברוח פני.

קיונים

כזורה ורוח מסייעתו שהרי מלאכת הזורה, היא מן המלאכות שחייבין עליהן שבת, וזריה אינה נעשית אלא בסיוע הרוח. משמע שסיוע הרוח אינו פוטר את העושה מחיובו. ואף כאן, כיון שהוא ליבה את האש, מדוע יפטור בלול סיוע הרוח? **כגון שליבה מצד אחד** בתוס' הסבירו בשתי פנים, אם באופן שהוא ליבה מצד אחד, והאש ליבתה מצד שני, ואילו היה הוא לבדו מלכה — לא היה באש כדי ליצור שריפה. לפי שהיתה ככה מאליה, אבל כאשר מצטרפת גם האש מן הצד השני נעשתה דליקה גדולה, אלא שדבר זה אינו מצד כל כך, ולכן פטור. ובאופן אחר, שהיה הוא מלכה את האש מצד אחד, ואחר כך באה הרוח וליבתה את האש מצד שני, והלכה האש בכיוון נשיבת הרוח, שאו אפשר לומר שליבויו שלו לא נרם כלל את הדליקה.

צמורה צמורי כלומר, חיפם אותה את החולות. שלא ליבה ממש כדרך שנושפים רוח, אלא קח פתח פיו ונשם עליה לחממה. ובכונן זה, אף בצירוף של רוח, אין זה מספיק בדרך כלל כדי ליצור דליקה (ראה ברש"י ותוס').

מלאכת מחשבת אסרה תורה. כמו שהזכירנו של "מלאכת מחשבת" הוא נמוק לפטור מכהת עבודתו בשבת שאינן נעשות מתוך כוונה ומחשבת תחילה. הרידו אף נמוק לחיוב. כי לענין שבת אין דנים רק במעשה שעושה האדם לבדו, אלא גם בצירוף התנאים שהיו

שם כדי להחשיבו כמלאכה. וכשם שהאופה או מבשל בשבת חייב רק משום שיש שם אש, כי הנעמדת הכירה, או הכנסת תרמיים לביבוי איהו נחשבת מלאכה כשליעצמה — כך ברייה, חלק העשייה שלו עשוי מתוך כוונה תחילה שצטרף עם הרוח, והיא נחשבת לענין שבת כמעשה גמור. אבל לענין נווקין מביאים בחשבון מה שעושה האדם עצמו בפועל.

אורה ההלכה

ליבה וליבתה הרוח וכו' כתב הרמב"ם: ליבה אדם את האש וליבתה אותו וכו' רוח — הרי המלכה חייב, שהרי גרם לנוק. שאינו פוסק כרב אשי לענין גרמא בניוקין. וראה ברב"ד ובנושאי הכלים. והרמ"א כתב שיש אומרים (תוס', א"ש) שאין המלכה חייב אלא כאשר ליבוי בלבד יכול לגרום לדליקה ואילו הרוח לבה אינה יכולה לעשות כן. אבל אם אין בכל אחד מהם כדי ללבות, או שיש בכל אחד מהם כדי ללבות — הרי פוטר שאין זה אלא גרמא בניוקין. ודוברי רב אשי. (רמב"ם ספר נווקין הלכות נטק מנוון פ"ד ה"ו ש"ע ח"מ ת"ח טו.) **עצים או אבנים וכו'** גרם לדליקה ושריפה האש עצים או אבנים או עפר — חייב לשלם הכל. (רמב"ם שם ה"ז. ש"ע שם ס"ף א"ב.)

*פלייא" (צ"ל: פליא) מן אופרתית pels — את, רחת לוריה.